

Warszawa, 12 maja 2020 r.

RZECZNIK PRAW PACJENTA

RzPP-DSD.420.82.2018.MR

Pan
Andrzej Adamczyk
Minister Infrastruktury
ePUAP

Szanowny Panie Ministrze,

Na wstępie chciałbym podkreślić, że aktualna sytuacja demograficzna kraju wpływa na wykorzystanie krwi i jej składników. Obecnie obserwujemy proces starzenia się społeczeństwa, co przekłada się m.in. na liczbę udzielanych świadczeń zdrowotnych. Powyższe prowadzi do wzrostu zapotrzebowania na krew, który nie zawsze jest współmierny ze wzrostem liczby honorowych dawców i fizycznej jej dostępności. Jednocześnie wraz ze zjawiskiem starzenia się społeczeństwa maleje liczba osób zdolnych do oddania krwi. Nadto, określone standardy postępowania z dawcami, a także zaostrzone kryteria ich kwalifikacji, prowadzą do tego, że niejednokrotnie pomimo dużej liczby osób zgłaszających się do oddania krwi, tylko niektóre z nich mogą zostać dawcami. Ponadto, należy zwrócić uwagę na obecną sytuację epidemiologiczną związaną z epidemią COVID-19. Podkreślić należy, że w czasie epidemii nie zmniejsza się zapotrzebowania na krew. W związku z dodatkową dyskwalifikacją określonej liczby dawców (np. zakażonych COVID-19), krew w obecnej sytuacji jest jeszcze bardziej potrzebna. Trudno także jednoznacznie przewidzieć kiedy będzie miało miejsce zakończenie obecnej epidemii. O zwiększonym zapotrzebowaniu na krew donoszą także media¹ oraz regionalne centra krwiodawstwa i krwiolecznictwa.

Nadto podkreślenia wymaga fakt, że na dzień 5 maja 2020 r. (godz. 11:00)² stany magazynowe grup krwi w poszczególnych centrach krwiodawstwa, obrazowały się następująco:

¹ TVP Info, *Apel o oddawanie krwi w czasie epidemii. Kto może być teraz krwiodawcą?*, dostęp on-line: <https://www.tvp.info/47269751/apel-o-oddawanie-krwi-w-czasie-epidemii-kto-moze-byc-teraz-krwiodawca> [dostęp na dzień 15 kwietnia 2020 r.]. TVN24, *Apel o oddawanie krwi. "Jest potrzebna szczególnie teraz"*, dostęp on-line <https://tvn24.pl/pomorze/koronawirus-w-polsce-apel-do-krwiodawcow-o-oddawanie-krwi-4358140> [dostęp na dzień 15 kwietnia 2020 r.].

² Informacje ze strony internetowej: <https://krew.info/zapasy/>.

- 1 centrum krwiodawstwo wykazywało „brak potrzeb” lub „stan optymalny” we wszystkich grupach krwi (tj. Zielona Góra);
- 17 centrów krwiodawstwa wykazywało „pilną potrzebę” chociaż w jednej grupie krwi;
- najczęściej „pilna potrzeba” był wykazywany co do grupy krwi:
  - 0 Rh- (minus) w 16 centrach krwiodawstwa;
  - A Rh- (minus) w 12 centrach krwiodawstwa;
  - B Rh- (minus) w 12 centrach krwiodawstwa;
  - 0 Rh+ (plus) w 8 centrach krwiodawstwa.
- centrum krwiodawstwa w Radomiu we wszystkich grupach krwi wykazywało jej „pilną potrzebę”, nieco lepiej sytuacja ryzowała się w centrach krwiodawstwa w Kaliszu (w 6 grupach w krwi wykazywano „pilną potrzebę, zaś w 2 „średni stan”- dot. grup krwi A Rh+ oraz B Rh-) oraz w Wałbrzychu (w 6 grupach w krwi wykazywano „pilną potrzebę, w 1 „średni stan” oraz w 1 „brak potrzeb”).

Wykazane powyżej dane dotyczące stanów krwi, przedstawiają, że w 17 z 21 centrów krwiodawstwa (tj. w prawie 81%) występuje pilna potrzeba donacji krwi, przynajmniej w jednej grupie. Krwiodawstwo jest oparte na zasadzie dobrowolnego i bezpłatnego oddawania krwi, gdyż donator krwi nie otrzymuje za oddaną krew i jej składniki pieniędzy. Zauważyć jednak należy, iż państwo i jego organy powinny doceniać poświęcenie tych osób poprzez propozycje ulg, które także motywują do stałej donacji krwi.

W związku z powyższym ponownie wskazuję³ na potrzebę rozważenia podjęcia działań mających na celu m.in. uatrakcyjnienie donacji krwi. Uważam, że jednym z takich działań może być proponowane już przez mnie rozpoczęcie prac nad rozszerzeniem kręgu osób uprawnionych do ulg w publicznym transporcie zbiorowym kolejowym o Zasłużonych Honorowych Dawców Krwi (wszystkich lub wybranych stopni⁴) oraz Honorowych Dawców Krwi - Zasłużonych dla Zdrowia Narodu.

W tym miejscu wskazuje iż w toku analizy wystąpiłem m.in. do Narodowego Centrum Krwi. W pozyskanej odpowiedzi Narodowe Centrum Krwi informuje, iż w Polsce nie brakuje krwi. Przyznaje jednakże, że również do NCK wpływają zapytania od dawców krwi m.in. w przedmiocie możliwości skorzystania z ulg w publicznym transporcie

³ Korespondencja znak: DBI.3.050.41.2018.MŁ.1

⁴ Tj. Zasłużony Honorowy Dawca Krwi III stopnia, Zasłużony Honorowy Dawca Krwi II stopnia, Zasłużony Honorowy Dawca Krwi I stopnia oraz Honorowy Dawca Krwi - Zasłużony dla Zdrowia Narodu – zgodnie z ustawą o publicznej służbie krwi.

zbiorowym, co wskazuje na atrakcyjność przedmiotowego rozwiązania. Z tych względów, Ministerstwo Zdrowia wystąpiło do Ministra Infrastruktury w zakresie umożliwienia Zasłużonym Honorowym Dawcom Krwi korzystania z usług Polskich Kolei Państwowych na preferencyjnych warunkach.

W związku z powyższym ponownie proponuję rozważenie przez Pana Ministra alternatywnych rozwiązań w zakresie rozszerzenia kręgu osób uprawnionych do ulg w publicznym transporcie zbiorowym kolejowym poprzez:

1. wprowadzenie określonej liczby darmowych przejazdów publicznym transportem zbiorowym w ciągu roku dla Zasłużonych Honorowych Dawców Krwi (wszystkich stopni lub wybranych) oraz Honorowych Dawców Krwi - Zasłużonym dla Zdrowia Narodu, do której uprawniać będzie odpowiednia legitymacja wydana zgodnie z przepisami prawa⁵, lub
2. wprowadzenie 49% ulgi na przejazdy publicznym transportem zbiorowym dla Zasłużonych Honorowych Dawców Krwi (wszystkich stopni lub wybranych) oraz Honorowych Dawców Krwi - Zasłużonym dla Zdrowia Narodu, do których uprawniać będzie legitymacja wydana zgodnie z przepisami prawa.

Szacunki finansowe, przy założeniu iż liczba dawców wynosiła w 2018 r.: 590 656⁶; a koszt pełnego biletu w 2. klasie na trasie Gdańsk Główny – Katowice⁷ 78,00 zł; natomiast statystycznie w roku Polacy korzystają z 8 przejazdów PKP⁸, koszty wynosiłyby w punkcie 1) propozycji: 184 284 672 zł (dla 4 darmowych przejazdów); w punkcie 2) 187 970 365 zł (8 przejazdów przy uldze 49%).

Warto również wskazać, że samorządy lokalnie podejmują działania mające na celu udzielanie ulgi w komunikacji miejskiej dla Honorowych Dawców Krwi, Zasłużonych Honorowych Dawców Krwi lub Honorowych Dawców Krwi - Zasłużonym dla Zdrowia Narodu. Na stronie internetowej <https://krwiodawcy.org/ulga/index.html>⁹ została zamieszczona wirtualna mapa, która w podziale na województwa zawiera informacje - które samorządy lokalne, w jakiej wysokości oraz na jakiej podstawie udzielają ulg w komunikacji

---

⁵ Zgodnie z art. 6 ust. 6 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi.

⁶ Liczba zawiera wszystkich dawców krwi. Natomiast ulgi przysługiwałyby dawcom krwi którzy określani są jako Zasłużony Honorowy Dawca Krwi III stopnia, Zasłużony Honorowy Dawca Krwi II stopnia, Zasłużony Honorowy Dawca Krwi I stopnia oraz Honorowy Dawca Krwi - Zasłużony dla Zdrowia Narodu – zgodnie z ustawą o publicznej służbie krwi.

⁷ Koszt biletu na pociąg relacji Gdańsk Główny – Katowice w dniu 20 kwietnia 2020 r.- IC 5420 Hutnik – zgodnie z informacjami zawartą na stronie <https://rozklad-pkp.pl/pl/>.

⁸ Zgodnie z raportem Urzędu Transportu Kolejowego pt. „Kolej w województwach-wykorzystanie i polityka transportowa”, Warszawa 2019. W raporcie zostało wskazane, że w 2018 r. Polacy korzystali średnio z 8,1 podróży na rok. Na potrzeby obliczeń wskaźnik ten został zaokrąglony do 8 podróży na rok. Link do raportu: <https://utk.gov.pl/pl/dokumenty-i-formularze/opracowania-urzedu-tran/15443,Kolej-w-wojewodztwach-wykorzystanie-i-polityka-transportowa.html> [dostęp na dzień: 20 kwietnia 2020 r.].

⁹ Dostęp na dzień 14 kwietnia 2020 r.

publicznej na danym terenie. Mapa ta zawiera dane z ponad 150 miejscowości, co podkreśla także popularność stanowienia takich ulg.

Mając powyższe na względzie oraz działając na podstawie art. 47 ust.1 pkt 7 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta¹⁰, zwracam się do Pana Ministra o ponowne dokonanie oceny możliwości wprowadzenia proponowanych przez mnie ulg na przejazdy publicznym transportem zbiorowym kolejowym dla Zasłużonych Honorowych Dawców Krwi (wszystkich stopni), Honorowych Dawców Krwi - Zasłużonym dla Zdrowia Narodu lub też rozważenia przez Pana Ministra innego możliwego do wprowadzenia rozwiązania w zakresie ulg na przejazdy publicznym transportem zbiorowym. Powyższe w mojej ocenie może wpłynąć na szerszą promocję idei krwiodawstwa. Przy prowadzonych analizach należy z pewnością uwzględnić także obecną sytuację spowodowaną epidemią COVID-19, która wymaga wzmożonych działań w zakresie możliwości pozyskania krwi. Będę wdzięczny za przekazanie stanowiska Pana Ministra w sprawie.

Z poważaniem
RZECZNIK PRAW PACJENTA
Bartłomiej Chmielowiec

---

¹⁰ Dz.U. z 2019 r. poz. 1127 z późn.zm.